

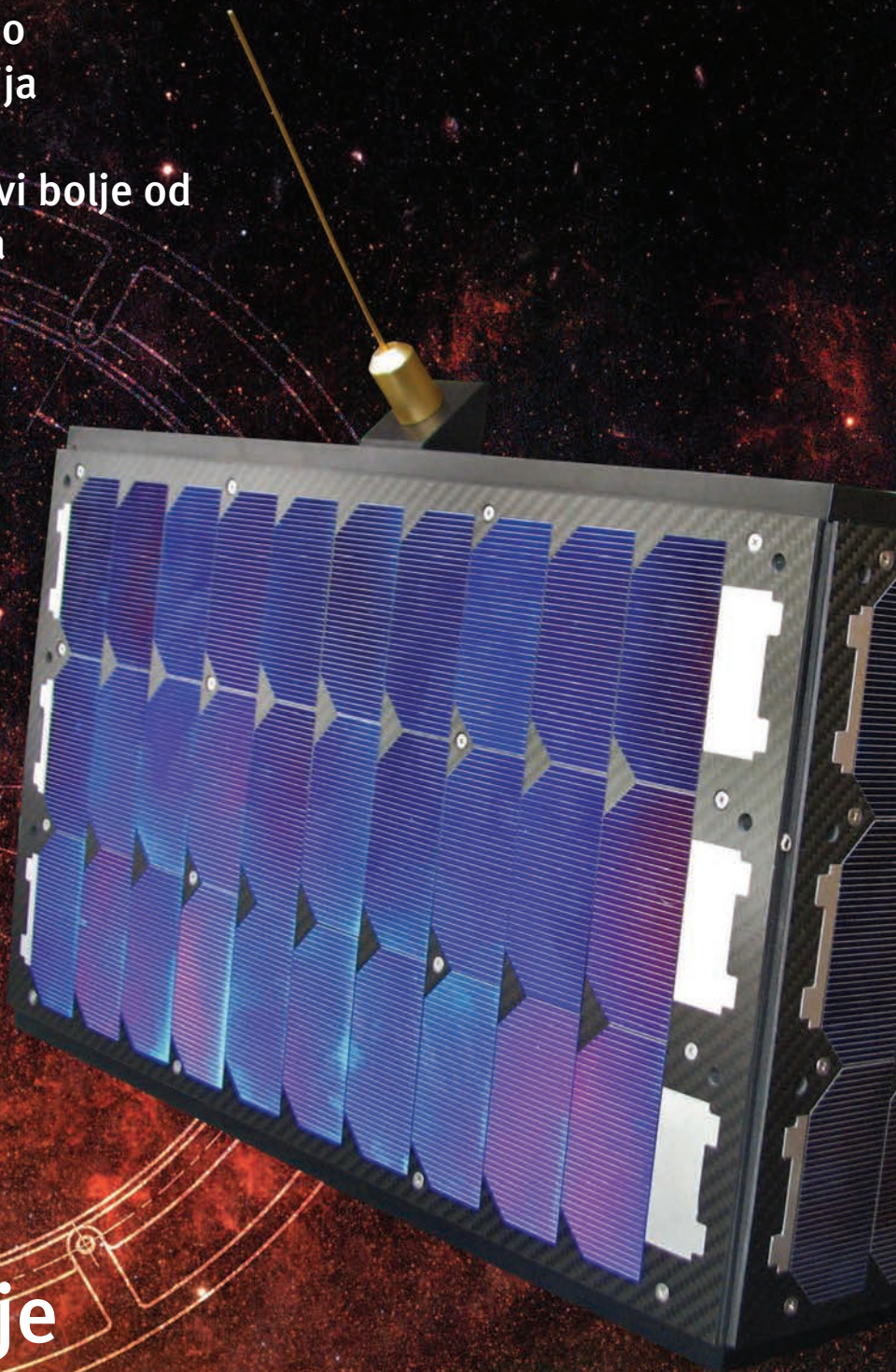
▶▶▶ Povečali bomo uporabo sekundarnega aluminija

▶▶▶ Povprečni Impolčan živi bolje od povprečnega Slovenca

▶▶▶ Impolovi gasilci osvojili zlato

▶▶▶  
**Ponovno  
letimo v vesolje**

Impol sodeluje pri izdelavi slovensko-kanadskega mikrosatelita, ki bo omogočal pregled mikrospektralnih podob zemeljske površine in snemanje HD-videa



# Vsebina

4

Andrej Kolmanič predstavlja razvoj projekta za povečanje livnih kapacitet in učinkov projekta na poslovanje skupine Impol.

6

V Impolu PCP se soočajo s številnimi izzivi pri poslovanju, saj imajo premalo naročil za izdelke proizvodnega procesa profili in celo preveč naročil za izdelke, ki jih proizvajajo v proizvodnem procesu cevarna.

9

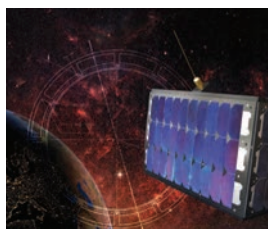
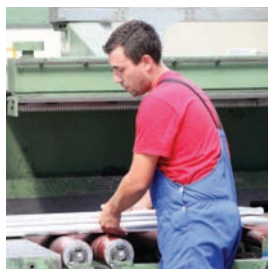
Impol sodeluje pri izdelavi slovensko-kanadskega mikrosatelita, ki bo omogočal pregled mikrospektralnih podob zemeljske površine in snemanje HD-videa.

11

Zaposlenim iz skupine Impol se je v zadnjih petih letih rodilo kar 177 otrok. Skupina Impol s svojimi ukrepi stimulatивно vpliva na povečevanje družin zaposlenih.

12

Primerjava standarda v Sloveniji in slovenjebistriški občini s plačami zaposlenih v skupini Impol kaže, da povprečni Impolčan živi bolje od povprečnega Slovenca.



## Modra jesen

Vročinski val se je prenehal, narava nas že opominja na jesen: hladnejši večeri, dozorelo sadje in prve priprave na trgatve so že pred vrati. Prihajajoča jesen tudi odnaša brezskrbnost poletja, tempo dela postaja intenzivnejši in začenjajo se nove obveznosti. Slednje še posebej čutijo tisti, ki so vključeni v izobraževalni proces, pa naj bo redno ali ob delu. Ponovno je pred vrati čas, ko bo treba napolniti šolske torbe, pripraviti zvezke in se posesti ob knjige.

Učni dnevi se bodo začeli tudi za zaposlene iz skupine Impol, saj se bo nadaljevalo izobraževanje za pridobitev poklica strojni tehnik. Ti pa niso edini, ki bodo nadgrajevali svoje znanje, saj se bo v jesenskih mesecih pričelo tudi usposabljanje za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije delovodja, kjer se bodo udeleženci seznanili z metodami vodenja proizvodnje in spoznali principe vitkosti.

Zavedati se moramo, da se znanje v informacijski dobi rapidno povečuje in da so zahteve po odličnosti vse ostrejšje. Tako lahko s primerno usposobljenostjo in z novimi metodami dela ustvarjamo odlične prihranke in dosegamo bistveno boljše rezultate. Čeprav se vseživljenjsko učenje vse bolj promovira, se pri odraslih pogosto še vedno čuti odpor do izobraževanja, osvajanja novih znanj in sprejemanja novosti. Pravzaprav je žalostno pomisliti na to, da bi svoje znanje povečevali samo v mladosti, nato pa naslednjih štirideset let življenja preživeli v službi, kjer bi počeli več ali manj podobne stvari. Ste se kdaj vprašali, koliko več bi lahko odkrili in ustvarili, če bi bili aktivno vključeni v procese osvajanja znanj in uvajanja novosti v obstoječe postopke dela?

Je že tako, da v življenju ne pride nič samo po sebi, za večino stvari moramo vložiti veliko truda. In pogosto smo sami sebi največja omejitev, saj se že vnaprej odločimo, da določenih stvari ne zmoremo, ne potrebujemo ali zanje nimamo energije. Slednje dobro povzema misel Theodora Roosevelta, ki je nekoč dejal, da je "eno največjih čudes stvarjenja neskončna zmožnost človeških možganov, da se uprejo novemu znanju".

Bodimo drugačni, odprimo svoje glave in se odločimo, da se bomo do naslednje jeseni naučili kaj novega, posodobili svoj način dela in razmišljanja ter dokazali, da zmoremo

več, kot smo nekoč načrtovali. Zakaj pa ne? Pri tem nas lahko ovirata samo lastna nejevolja in lenoba. Najdimo energijo in ju premagajmo!

| Nina Juhart Potočnik,  
urednica



# Poletni meseci polnijo skladišča

Zmanjševanje obsega poslovanja programa RRT in pospeševanje produktivnosti na programu FTT

**V** Impolu FT so v letošnjih prvih sedmih mesecih proizvedli 33.627 ton in prodali 33.894 ton izdelkov. S tem so dosegli 100,98 odstotka letnega plana proizvodnje in 101,78 odstotka letnega plana prodaje. S poslovanjem v prvi polovici leta so zadovoljni, vendar pa trenutna dogajanja kažejo na upad povpraševanja.

## Paradni konj programa RRT ostajajo rondele

»V proizvodnem procesu RRT imamo v zadnjih mesecih stabilen dotok naročil, vendar obseg naročil zadošča za približno mesečno proizvodnjo. Zadovoljni smo s prodajo rondel, saj se je povpraševanje po tem programu precej dvignilo,« je povedal vodja prodaje v Impolu FT Gregor Žerjav. Glavni razlog za dvig povpraševanja po rondelah je skrajšanje dobavnih rokov, kar kupci zelo cenijo.

## Sodelovanje z Impol Sevalom pri prodaji rebraste pločevine

»Manj smo zadovoljni s prodajo rebraste pločevine, saj ne dosegamo načrtovanih količin prodaje. Glede na lansko prodajo in trende proti koncu leta smo načrtovali celo povečanje obsega prodaje rebraste pločevine, vendar se je konkurenca na tem področju z vstopom novih ponudnikov na trg nepričakovano zaostila,« je pojasnil vodja prodaje. Nekaj težav jim povzročajo

tudi omejitve proizvodnje, saj lahko na lokaciji v Slovenski Bistrici izdelajo samo majhen in srednji format, medtem ko se velik format rebraste pločevine izdeluje v Srbiji, kar po Žerjavovih besedah ni optimalno: »Kar nekaj energije porabimo za usklajevanje dobavnih rokov, saj v Impol Sevalu načeloma potrebujejo več časa za izdelavo velikega formata. Z namenom, da se temu problemu izognemo v prihodnje, smo v Impol Sevalu pričeli z uvajanjem proizvodnje standardnih formatov rebraste pločevine na zalogo.»

## Trakovi bistveno manj konkurenčni

Prodaja trakov zaradi proizvodnih omejitev postaja vse manj zanimiva, zato trg pokrivajo le v manjšem segmentu. Proizvodne kapacitete proizvajalcev trakov v Evropi in po svetu se širijo in modernizirajo, zaradi česar je konkurenca iz leta v leto večja. Slednje se pozna tudi na poslovnih rezultatih, saj so bili letos primorani znižati načrte proizvodnje in prodaje v primerjavi z lanskimi količinami.

## Povečevanje prodaje dvojčenih folij

V proizvodnem procesu FTT v letošnjem letu predvsem povečujejo količino dvojčenih folij, znotraj tega pa se še nekoliko spreminja struktura, saj se je delež gospodinjske folije nekoliko zmanjšal, povečal pa se je delež ostalih konverterskih folij, namenjenih predvsem za embalažo v prehranski in farmacevtski industriji. V prvi polovici leta so imeli zelo dober dotok naročil za folije, v zadnjih dveh mesecih pa so zaznali manjše upadanje. Zaloga naročil sicer še zadostuje. Gregor Žerjav ugotavlja, da je težava upad povpraševanja na nivoju celotne panoge: »Upada naročil nismo zaznali samo mi, ampak tudi drugi ponudniki folij v Evropi. Zaradi visokega obsega naročil v prvi polovici leta so se zaloge pri kupcih povečale in zato imajo trenutno manj potreb po novih količinah. Poleg tega smo v poletnem obdobju, ko potrebe praviloma nekoliko padejo zaradi kolektivnih dopustov. Upamo, da se ta trend po poletnih mesecih ne bo nadaljeval.« Prav obratno pa je na programu

tankih trakov, kjer v zadnjih dveh mesecih opažajo povečano povpraševanje. »Na nekaterih segmentih imamo že težave s predolgimi dobavnimi roki in posledično izgubljam del naročil,« novonastali izziv opisuje Gregor Žerjav.

## Polnjenje skladišč

V zadnjem času so končne zaloge nekoliko narasle, tako da se še posebej veliko ukvarjajo z odpremo. Poletni meseci, zlasti avgust, so tradicionalno težavni kar se tiče odpreme, saj je veliko kupcev na dopustu. Svoje pogoje so zaostrele tudi zavarovalnice, pri katerih ima Impol zavarovane terjatve do kupcev. Zavarovalnice dajejo vedno nižje kreditne limite za kupce, kar seveda otežuje prodajo in sklepanje novih poslov. Del zaloge je proizveden tudi vnaprej in je zato ne morejo poslati kupcem.

| Nadja Bezenšek

V Impolu FT jim uspeva zagotavljati zadosten obseg naročil za izdelke programa RRT, pri čemer so najbolj zadovoljni s prodajo rondel

## Ali ste vedeli?

Po dopustih bodo v Impolu FT že začeli s pogajanjem in sklepanjem pogodb za naslednje leto. Njihov cilj je, da obstoječe kupce obdržijo in kolikor je možno povečajo obseg naročil ter tako zagotovijo temelje za uspešno poslovanje v prihodnjem obdobju.

# Povečali bomo uporabo sekundarnega aluminija



Andrej Kolmanič, vodja projekta povečevanja livnih kapacitet v skupini Impol, je spregovoril o napredovanju projekta, spremembah v delovanju livarne in učinkih projekta na poslovanje skupine Impol



Nova peč pretaljuje tudi kontaminiran sekundarni aluminij

## Kako je potekalo prvo taljenje na novi peči? Je prišlo do kakšnih zapletov?

Prva taljenja na peči so potekala brez večjih težav, pri čemer moram dodati, da smo za prve sarže (vložke) uporabili precej ugodno vhodno surovino, in sicer primarni aluminij in interni povratni material. Prav tako je brez večjih posebnosti potekala tudi proizvodnja na preostali novi opremi za zagotavljanje ustreznosti kakovosti taline (filter, razplinjevalna naprava) in na

livni napravi. Pojavljali so se občasni zapleti, kar je popolnoma običajno za zagon tako kompleksnih naprav. Z namenom, da bi pravočasno preprečili težave, imamo do nadaljnjega organizirano 24-urno prisotnost inženirjev iz podjetja Hertwich (dobavitelja opreme) in Atesa (dobavitelja programske opreme za livno peč in livni stroj) ter tehnologov iz Impola LLT. Prav tako se vrši 24-urno dežurstvo za pravočasno reševanje težav z opremo.

## Kako je s tehnologijo taljenja na peči – je že dodelana?

Tehnologijo taljenja na peči je dodelal že dobavitelj peči, tako da s tem nismo imeli dodatnega dela. Večjo težavo pa nam predstavlja tehnologija zalaganja peči, ki neposredno vpliva na talilno kapaciteto peči in tudi na emisije v zrak na izpustu iz peči.

Pri pripravi tehnologije je treba upoštevati vrsto vhodne surovine, zato zdaj sproti ugotavljamo optimalno tehnologijo zalaganja peči in jo prilagajamo vhodni surovini. Prav tako še razvijamo tehnologijo čiščenja peči in legiranja. Ta dva postopka sta prav tako odvisna od vrste vhodne

surovine in tudi od zlitine.

## Ste že pretaljevali sekundarni aluminij? V kakšnih odstotkih se meša s primarnim?

Impol je že pred novo naložbo pretaljeval sekundarni aluminij, vendar le neonesnaženega. Z novo pečjo pa imamo možnost pretaljevanja tudi kontaminiranega sekundarnega aluminija. Tega že od drugega dne delovanja nove peči uporabljamo redno, pri določanju vhodne surovine moramo upoštevati zahteve tehnologije, ki je odvisna do končnega izdelka. V grobem smo zastavili naslednje omejitve: količina primarnega aluminija ne sme preseči 20 odstotkov celotne vhodne surovine, količina sekundarnega aluminija mora dosežati vsaj 30 odstotkov celotne vhodne surovine, preostali del pa predstavlja interni povratni aluminij.

## Kakšni so načrti za novo peč – bo v glavnem pretaljevala sekundarni ali primarni aluminij? Kje se bo uporabljal prelit aluminij – v stiskalništvu ali valjništvu?

Peč je s svojo tehnologijo taljenja in izgorvanja namenjena pretaljevanju kontaminiranega sekundarnega aluminija in za tak vhodni material jo bomo tudi v prihodnosti

Ali ste vedeli?  
Zaradi zagona projekta »dodatne livarske kapacitete« so v Impolu LLT zaposlili 12 novih sodelavcev.



Tehnologijo taljenja peči je dodelal že dobavitelj opreme, v Impolu LLT pa se ukvarjajo z razvojem optimalne tehnologije zalaganja peči

## Tri livne linije v livarni

**1;** Prva livna linija ima novo multikomorno plinsko talilno peč, katere talilna kapaciteta je za 60 odstotkov večja od kapacitete predhodne peči.

**2;** Druga livna linija ima po novem dve enokomorni plinski talilni peči, kar povečuje kapaciteto linije za 100 odstotkov.

**3;** Tretja livna linija ima tri elektro-indukcijske talilne peči.

Vse tri linije so ob talilnih pečeh opremljene še z livno pečjo, razplinjevalno napravo, s keramičnim filtrom in z livnim strojem.



Da bi preprečili težave pri obratovanju nove opreme, so organizirali 24-urno dežurstvo domačih tehnologov in drugih zunanjih strokovnjakov, ki so sodelovali pri zagonu peči

uporabljali. V tem trenutku peč oziroma celotno prvo linijo v večini uporabljamo za potrebe valjarništv, saj so njihove zahteve za kakovost izdelkov, ki jih lijemo, manj stroge od zahtev stiskalništva. Najprej moramo zagotoviti ustrezno kakovost drogov, izdelanih na novi liniji, nato pa bodo še kupci izvedli validacijo linije. Ko bo proces validacije zaključen, bomo peč primarno uporabljali za potrebe stiskalništva.

### Koliko ton materiala boste letos zlili na tej peči? Koliko ton na drugih pečeh?

Do konca leta načrtujemo še 10.000 ton proizvodnje odlitkov na liniji z novo pečjo, na preostalih dveh linijah pa še dodatnih 21.000 ton.

### Kako je livarna po zagonu nove peči organizirana? Koliko livnih linij je, koliko peči? Bodo vse peči ostale v uporabi?

Organizacija livarne se ni spremenila, še vedno bomo izvajali litje v treh talilno-livnih linijah, vendar bomo po novem na vseh linijah sposobni liti odlitke tako za stiskalništvo kot valjarništv, prav tako bomo lahko na vseh linijah zagotovili ustrezno kakovost. Najpomembnejša sprememba je bistveno povečanje livnih kapacitet. V oktobru bomo zaustavili bivšo plinsko talilno peč 1, ki je v uporabi že od leta 1982 in je tehnološko zastarela, dotrajana in energetsko neučinkovita. Nadomestili jo bomo z novo enokomorno plinsko talilno pečjo, opremljeno z regenerativnimi gorilniki, saržirno napravo in elektromagnetnim mešalcem taline.

### Ali peč omogoča tudi pretaljevanje pločevink? Je v Impolovi strategiji, da bi se ukvarjali tudi s tem?

Peč omogoča tudi pretaljevanje pločevink, vendar pa je problem, da so pločevinke postavljene iz dveh zlitin. Pokrovček pločevinke je iz zlitine AlMg, preostali del pa AlMn. Ker se na tržišču odpadnega aluminija pojavljajo ponudniki pločevink, ki jih ločujejo po zlitinah, bomo te zagotovo tudi uporabili kot vhodno surovino za proces livarne.


### Katera dela še sledijo v okviru projekta?

Zaradi povečanih talilno-livnih kapacitet moramo povečati tudi kapacitete homogenizacije. S projektno nalogo se ukvarja skupina pod vodstvom Francija Tomazinija. Njihova naloga temelji na spremembi posamezne opreme in spremembi načina posluževanja peči. Z isto nalogo se ukvarja tudi tehnološka skupina, ki jo sestavljajo strokovnjaki iz Impola LLT in Impola PCP, in raziskuje možne spremembe tehnologije. Ob tem nameravamo še zgraditi pokrito skladišče vhodne surovine na lokaciji proizvodnega procesa livarna – Mroževa ulica – bivše skladišče barv in lakov, za kar so se dela že pričela in bodo predvidoma zaključena do konca tega leta. Kot omenjeno, bomo v oktobru zaustavili plinsko talilno peč 1. Do konca leta bomo še obstoječo čistilno napravo opremili z dodatnimi trajnimi merilci posameznih emisij v zrak. Projekt bo v celoti zaključen v aprilu 2014.

| Nina Juhart Potočnik

# Iskanje rešitev za izzive

V Impolu PCP uspešno premagujejo ovire

 Impol PCP proizvaja stiskane izdelke v treh proizvodnih procesih: profili, cevarna in Alুমobil. Zaradi spreminjajočih se razmer na trgu se srečujejo s številnimi izzivi in vlagajo veliko energije v usklajevanje in iskanje primernih rešitev.

## Proizvodni proces profili

V primerjavi s cevarno se težave z naročili še vedno niso zaključile, saj se gradbena in transportna industrija v evropskem prostoru še vedno soočata z recesijo. Prav tako se pojavljajo veliki pritiski na cene, saj je na trgu veliko konkurentov iz Turčije, Romunije in Bolgarije.

### Izziv #1: Zagotoviti zadosten obseg naročil

**Kako so se ga lotili:** Znižali so prodajne premije do mere, da se izdelke še splača proizvodniti. Prav tako so na trg razposlali velik obseg ponudb, s pomočjo katerih želijo pridobiti dodatna naročila. Intenzivne aktivnosti prodajnikov pripomorejo k zagotavljanju naročil, vendar pa nivo povpraševanja še zdaleč ni dovolj velik, da bi lahko zapolnili proizvodne kapacitete.

### Izziv #2: Izboljšati konkurenčnost profilov na trgu

**Kako so se ga lotili:** Vhodno surovino (drogove) so do sedaj nabavljali od zunanjih dobaviteljev, saj domača livarna ni imela zadostnih kapacitet. V prihodnje namenjajo zagotoviti dobavo drogov tudi iz domače livarne z uporabo povečanih količin sekundarnega aluminija in na tak način zmanjševati stroške vhodne surovine. Prav tako nameravajo izboljšati prodajno ponudbo in kupcem nuditi možnost nadaljnje obdelave profilov. Slednje delno že izvajajo v sodelovanju z zunanjimi partnerji.

### Izziv #3: Dosegati višjo dodano vrednost po izdelku

**Kako so se ga lotili:** Pospešeno ponujajo zahtevnejše profile po načrtih, ki v primerjavi s standardnim programom prinašajo ugodnejše finančne rezultate. Zaradi upada povpraševanja po tovrstnih profilih še ne dosegajo zelenih rezultatov, vendar upajo, da se bo trend povpraševanja kmalu obrnil.

### Izziv #4: Zmanjšati stroške proizvodnje

**Kako so se ga lotili:** Zaradi premajhnega obsega dela so ukinili štiriizmensko delo in določen delež zaposlenih preusmerili na druge proizvodne procese. Da bi čim boljše izkoristili proizvodno opremo, del naročil izdelujejo vnaprej. Slednje povzroča težave s prepolnimi skladiščnimi kapacitetami.



V prihodnje bodo v proizvodnem procesu profili uporabljali drogove iz domače livarne, ki bodo izdelani tudi iz sekundarnega aluminija



Zaradi pomanjkanja povpraševanja so na določenih progamih prešli iz štiri- na tri izmensko delo



Uspelo jim je izboljšati pogajalsko moč in doseči višje prodajne marže

## Proizvodni proces cevarna

Cevarna trenutno posluje najuspešneje od vseh proizvodnih procesov Impola PCP. Še na začetku leta so se ukvarjali z zagotavljanjem zadostnega obsega naročil za tekoči mesec, zaradi česar so morali znižati prodajne premije, vendar se je že aprila povpraševanje močno dvignilo, tako da imajo trenutno za več kot dva meseca naročil.

### Izziv #1: Povečati prodajne premije

**Kako so se ga lotili:** Zaradi dviga povpraševanja po izdelkih se je povečala njihova pogajalska moč in s premišljeno strategijo prodajnega osebja so uspešno dvignili premije.

### Izziv #2: Pravočasno izdelati naročene izdelke

**Kako so se ga lotili:** Zaradi povečanega obsega naročil so na določenih strojih dodatno uvedli četrto izmeno. Prav tako del naročil, če je to možno, preusmerjajo na proizvodna procesa profili in Alumobil.

### Izziv #3: Zagotoviti zadosten obseg vhodne surovine

**Kako so se ga lotili:** Zaradi naložb v livarni je bilo v prvi polovici letošnjega leta na voljo manj vhodne surovine, zato so optimizirali naročila in naročali večje serije določene zlitine in tako delež drogov izdelovali vnaprej. Rešitev se kljub temu ni izkazala za optimalno, saj imajo trenutno več naročil za bolj specifične zlitine, ki se izdelujejo v manjšem obsegu, vendar pa prinašajo boljši poslovni rezultat. Tako nekoliko zamujajo z izdelavo izdelkov iz posebnih zlitin, drogove, narejene iz standardnih zlitin, pa morajo skladiščiti.



Trenutni obseg naročil za izdelke proizvodnega procesa cevarna presega 5000 ton, kar povzroča težave z izpolnjevanjem dobavnih rokov

## Proizvodni proces Alumobil

Alumobil je leto 2013 začel zelo obetavno, z velikim obsegom naročil. Največji kupci so povečali dinamiko naročanja v prvem polletju, zaradi česar so morali celo povečati operativne plane proizvodnje, da so jim lahko sledili. Ker do avgusta ni bilo na razpolago dovolj kapacitet v domači livarni, so morali tudi del vhodne surovine kupiti od zunanjih dobaviteljev. Za drugo polletje, ko imajo v Impolu na razpolago več livarniških kapacitet, je napovedan obseg naročil nižji, kar bi celo lahko ogrozilo doseganje predvidenega letnega obsega proizvodnje, ki znaša 18.500 ton.

### Izziv #1: Doseči načrtovani obseg proizvodnje

**Kako so se ga lotili:** Prodajno osebje je ves čas v stiku s kupci in skuša čim prej pridobiti informacije o obsegu in strukturi naročil za zadnje četrtletje, obenem pa se trudijo s pridobivanjem dodatnih naročil in iskanjem novih kupcev. Tako nameravajo del naročil izdelati že vnaprej in napolniti proizvodne kapacitete v avgustu in septembru.

### Izziv #2: Zniževati stroške proizvodnje

**Kako so se ga lotili:** Čeprav so že bili pripravljene na uvedbo štiriizmenskega dela, so namero začasno opustili, dokler se obseg naročil ne izboljša. Če se bo povpraševanje na trgu izboljšalo, bodo štiriizmensko delo uvedli oktobra.



Glavni del izdelkov, ki jih proizvedejo v Alumobilu, je namenjenih avtomobilski industriji



Organizacija dela v Alumobilu še ostaja v treh izmenah

# Prihodnost avtomobilske industrije v Evropi

Avtomobilska industrija bi v Evropi do leta 2030 lahko ustvarila več kot milijon dodatnih delovnih mest

Evropa bi lahko povečala gospodarsko rast in ustvarila nova delovna mesta, če bi podprla inovacije na področju avtomobilske industrije in zmanjšala odvisnost od uvoženih naftnih derivatov. Rešitev so predvsem izboljšanje učinkovitosti avtomobilov in izkoriščanje domačih virov energije.

Tako je prepričana skupina raziskovalcev, ki je konec junija objavila odmevno poročilo Napajanje prihodnosti Evrope: Kako inovacije v avtomobilski industriji kreirajo službe v EU («Fuelling Europe's Future: How auto innovation leads to EU jobs»). Izdal ga je konzorcij združenj s področja transporta in avtomobilske industrije. Ekonomsko analizo so izdelali v Cambridge Econometrics, tehnično analizo pa v podjetju Ricardo-AEA.

## Potencial so lažji materiali

Avtomobilska industrija je ena najpomembnejših tudi za skupino Impol, saj predstavlja dober del naših kupcev. Spremembe v tej industriji zato neposredno vplivajo tudi na poslovanje skupine Impol. Napovedi razvoja te panoge pozorno spremljajo tudi v Evropskem združenju za aluminij (EUROPEAN ALUMINIUM ASSOCIATION – EAA). »Pozdravljamo dejstvo, da poročilo priznava potencial lahkih materialov za izboljšanje energetske učinkovitosti vseh vozil,« je v izjavi za javnost povedal generalni direktor EAA Gerd Götz. Lažji materiali, kot je na primer aluminij, lahko pomembno prispevajo k razvoju okolju prijaznejših vozil z manjšo porabo goriva.

## Rešitev so nove tehnologije

Od 660.000 do 1,1 milijona dodatnih služb bi tako lahko ustvarili do leta 2030, če se avtomobilska industrija usmeri v nizkoogljico tehnologijo; v primerjavi s tem, da avtomobilska tehnologija ostane takšna, kot je danes. Preusmeritev tehnologije bi zahtevala predvsem vlaganja v napredne hibridne avtomobile in avtomobile na elektriko. Do leta 2050 bi takšen obrat pomenil od 1,9 do 2,3 milijona dodatnih delovnih mest; tudi če upoštevamo dejstvo, da bi nekatera delovna mesta zaradi uvajanja novih tehnologij ukinili, sklenejo v poročilu. Celotno poročilo je dostopno na: <http://www.camecon.com/Libraries>.

| Urška Kukovič Rajšp

Od **660.000 do 1,1 milijona** dodatnih zaposlitev bi lahko ustvarili do leta 2030, če se avtomobilska industrija usmeri v nizko-ogljico tehnologijo.

Od **300 do 400 evrov** manj na leto bomo zaradi novih tehnologij za gorivo zapravili leta 2020 v primerjavi z letom 2010.

Za **70 odstotkov** bi se do leta 2050 zmanjšale emisije zdravju škodljivih trdih delcev v zraku, če bi naftne derivate wwnadomestila čistejša goriva.

**12 let** je potrebnih, da se zamenja vozni park Evropejcev.



Usmeritev k novim tehnologijam (denimo k hibridom in drugim okolju prijaznejšim vozilom) bi v Evropi tako ustvarila več sto tisoč novih delovnih mest





# Ponovno letimo v vesolje

Slovensko-kanadski mikrosatelit bo omogočal pregled mikrospektralnih podob zemeljske površine in snemanje HD videa

## Vloga Impola v Centru odličnosti Vesolje-SI

Impol je eden od soustanoviteljev Centra odličnosti Vesolje SI in v razvoju vesoljske tehnologije sodeluje s svojimi raziskovalci, ki so delno zaposleni v centru. Med ustanovitelji centra najdemo visokotehnološka podjetja in raziskovalne inštitucije, ki so svoje znanje združili z namenom, da bi razvijali vrhunsko tehnologijo za vesoljske aplikacije. Impolovi strokovnjaki sodelujejo na področju izbire, preiskav in testiranja materialov. S pomočjo tega sodelovanja je Impol tudi postal dobavitelj materiala za vesoljske aplikacije.

## Nov projekt: izdelava drugega mikrosatelita visoke ločljivosti za opazovanje Zemlje

Aktualen projekt Centra odličnosti Vesolje-SI je razvoj interaktivne satelitske misije za daljinsko zaznavanje z visoko natančnostjo, ki bo omogočala zajem multispektralnih podob zemeljske površine ter snemanje HD-videa. Misija temelji na mikrosatelitu za opazovanje Zemlje, ki ga Center odličnosti razvija v sodelovanju s kanadskim Space Flight Laboratorijem (SFL) Inštituta za vesoljske študije Univerze v Torontu. Satelit bo z višine 600 km dosegel prostorsko ločljivost 2,8 m pankromatsko in 5,8 m multispektralno. Omenjeni mikrosatelit bo drugi satelit, ki bo temeljil na visoko zmogljivi NEMO platformi. Kadar bo satelit v vidnem polju zemeljske postaje, bo sposoben prenosa posnetkov in videa v realnem času, ko pa ne bo nad nobeno zemeljsko postajo, bo še vedno nadaljeval z opazovanjem, posnetki pa se bodo prenesli, ko bo naslednjič preletel postajo.

## Impol bo razvijal zlitine

Impol kot specialisti za zlitine bo prispeval material za izdelavo komponent satelita NEMO-HD. Pravkar poteka dobava materiala, iz katerega bodo izdelane komponente (Front Payload Bracket, Rear Payload Bracket, Star Tracker Adapter Bracket, Star Tracker Bracket, Star Tracker Bracket Stiffener, Secondary Payload Header Board Mount, Secondary Payload Lens Bracket, TI Cam Header Board Mounting Flange, Panel Joint (90), Panel Joint (135), Corner Joint, S-Band Shielding Plate) in zelo pomembna komponenta X-Band Transmitterja, ki služi za komunikacijo zemeljske postaje s satelitom.

## Karakteristike novega mikrosatelita

- Prostorska ločljivost 2,8 m PAN in 5,8 m MS z referenčne višine 600 km
- Štirje spektralni kanali (420–520 nm, 535–607 nm, 634–686 nm in 750–960 nm)
- HD-kamera z ločljivostjo 1920 x 1080 pikselov
- Snemanje in prenos slikovnih podob in videa nad Slovenijo v realnem času
- Triosno stabilizirana platforma
- 50 Mbps X-band oddajnik
- 279.4 GB pomnilnika
- Do 770,9 Wh energije
- Do 55 W moči
- Kapaciteta sončnih celic: 180 W (pri -10°C)
- 300 Wh Li-ion baterija

| Dr. Peter Cvahte

## V Unidelu stabilno

Napoveduje se začasna sprememba vodstva

Čeprav se recesija pozna tudi na področju prodaje zaščitne opreme, Unidel uspeva vzdrževati zelen obseg prometa in dosegati svoje prodajne cilje. Nekoliko jim je upadlo povpraševanje, vendar manko uspešno nadomeščajo z višjimi prodajnimi maržami. "Kupcev ne izgubljam, vendar zaradi ukrepov varčevanja načeloma vsi naročujejo nekoliko manj," je povedala direktorica družbe Marta Baum, ki se bo kmalu odpravila na porodniški dopust. V tem času jo bo nadomeščala prokuristka Kristina Pregl, ki je prav tako zaposlena v Unidelu. "Pomembno je, da je naše poslovanje stabilno, da imamo dober odnos z naročniki in da lahko zaposlenim nudimo delovne pogoje, ki jih potrebujejo", je še dodala direktorica družbe. Unidel v prihodnje načrtuje naložbe v razvoj, ki bi še dodatno okrepile njihov položaj na trgu. | NJP

Kristina Pregl,  
prokuristka  
družbe



# Rodnost v Impolu



V zadnjih petih letih Impolčani 177-krat povečali družine

## Recesija negativno vpliva tudi rodnost

Po poročilu Evropske komisije je v EU-27 rodnost od leta 2009 nehala naraščati in se je ustalila tik pod 1,6 otroka na žensko. Povprečna starost žensk ob rojstvu se še naprej zvišuje in je dosegla prag 30 let. V Sloveniji je naravni prirast že sedmo leto pozitiven, stopnja rodnosti pa znaša 1,58 otroka na eno žensko. V preteklem letu se je rodilo 21.938 otrok, kar je devet manj kot v letu 2011. Prav tako se zvišuje povprečna starost »evropske« matere ob rojstvu otroka, ki je v letu 2012 znašala 30,5 leta, povprečna starost matere ob rojstvu prvega otroka v Sloveniji pa znaša 28,9 leta. Ženske se vse pozneje odločajo za materinstvo, v

zadnjih tridesetih letih se je namreč delež žensk, ki so rodile pri manj kot 25 letih, zmanjšal s 53 na 13 odstotkov.

## Rodnost v Impolu

Tudi Impolčani smo prispevali k rodnosti Slovenije. Od leta 2009 se je zaposlenim v Impolu rodilo 177 otrok. Največ otrok se je rodilo znotraj družbe Impol PCP, kar pa ni reprezentativen podatek, saj je tam tudi največ zaposlenih. Zato smo izračunali »koeficient rojstev«, kar predstavlja količnik števila zaposlenih in števila rojstev. Koeficient rojstev pokaže, da je daleč največja rodnost znotraj družbe Kadring (64 %), sledijo pa Impol Stanovanja (50 %), Impol R in R (32 %) in Rondal (24 %). V ostalih družbah je manj kot petina

zaposlenih v zadnjih petih letih pričakala novega družinskega člana.

## Impolčani z velikimi družinami

Zaradi vse hujšega tempa dela in visokih stroškov življenja ali pa kakšnih drugih razlogov se večina ljudi načeloma odloča za enega ali dva otroke, kar potrjujejo tudi statistični podatki, po katerih bi naj samo šestnajst odstotkov družin imelo več kot dva otroke (upoštevana je starost otrok do 18 let).

Nekaj večjih družin najdemo tudi med Impolčani. Po podatkih, ki zajemajo otroke, stare do 15 let, ima 16 zaposlenih v Impolu tri otroke, stare do 15 let, trije štiri otroke, ki so stari do 15 let.

## Zanimivosti

- Največ deklic, rojenih v letu 2012, je dobilo imena Lara, Eva ali Sara, največ dečkov pa Luka, Nik ali Jakob.
- Kar 57,6 odstotka otrok v letu 2012 so rodile neporočene matere.
- Povprečna slovenska družina ima 1,53 otroka. Prevladujejo družine z enim otrokom (54 %), družin z dvema otrokoma je 37 %.
- Vsaka četrta družina v Sloveniji je enostarševska. Kar 21,1 odstotka družin upravljajo matere samohranilke, 4,1 % pa očetje samohranilci. Še vedno prihaja do zlorab pri prijavi samohraniteljstva, saj statistični podatki kažejo, da sta vsaka šesta mati samohranilka in vsaka četrti oče samohranilec poročena.
- V družinah z otroci, mlajšimi od 6 let, je zaposlenih kar 91 % očetov in 81 % mater.
- V Sloveniji je 65 družin, ki imajo 8 otrok ali več.

Družba	2009	2010	2011	2012	2013	skupaj	št. zaposlenih	koeficient
Impol FT	4	12	13	10	2	41	279	14,70
Impol PCP	11	12	13	12	2	50	389	12,85
Impol LLT	2	4	2	4	2	14	103	13,59
Impol 2000	2	0	1	0	0	3	32	9,38
Impol, d. o. o.	0	1	0	1	0	2	12	16,67
Impol R in R	2	0	1	3	2	8	25	32,00
Kadring – napoteni	1	5	8	4	2	20	104	19,23
Kadring – samo družba	2	2	2	1	2	9	14	64,29
Rondal	5	5	2	1	0	13	54	24,07
Impol Servis	0	0	0	0	0	0	7	0,00
Stampal SB	3	3	2	0	1	9	36	25,00
Impol Stanovanja	0	1	0	0	0	1	2	50,00
Unidel	0	1	0	1	0	2	35	5,71
Impol Infrastruktura	2	0	2	0	1	5	27	18,52
<b>Skupaj skupina Impol</b>	<b>34</b>	<b>46</b>	<b>46</b>	<b>37</b>	<b>14</b>	<b>177</b>	<b>1.119</b>	<b>15,82</b>

Tabela: Število otrok, ki so se rodili zaposlenim v skupini Impol od leta 2009 do danes

### Impol je družini prijazno podjetje

Čeprav še nismo pridobili certifikata, se skupina Impol nedvomno lahko uvršča med družbenoodgovorne delodajalce, ki so družini prijazni. Slednje dokazujejo tudi številni ukrepi, ki jih je vodstvo sprejelo, da bi zaposlenim z otroci pomagalo k višji kakovosti življenja:

- Starši samohranilci, ki imajo 3 ali več otrok, mlajših od 10 let, imajo pravico do dodatnih 3 dni letnega dopusta.
- Oče ima ob rojstvu otroka pravico do 2 dnevov plačane odsotnosti, skladno z Zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih pa tudi do plačanega očetovskega dopusta v trajanju 15 dni (11 delovnih dni) in do neplačanega očetovskega dopusta v trajanju 75 dni (52 delovnih dni).
- Zaposleni prejmejo denarno nagrado v višini 400,00 € neto za rojstvo 3. otroka in v višini 800,00 € neto za rojstvo 4. otroka.
- Do 13. plače so upravičeni tudi zaposleni, ki koristijo porodniški dopust in dopust za nego in varstvo otroka.
- Pri izvajanju poletne počitniške prakse imajo prednost otroci staršev, ki so zaposleni v skupini Impol.
- Zaposleni lahko uporabljajo počitniške kapacitete po dostopnih cenah (Rab, Mali Lošinj, Banovci, Trije kralji).
- Za otroke zaposlenih, mlajše od 10 let, se v decembru organizira prireditev z obdarovanjem.



Marjan Potočnik

### Rojen Impolčan

Še nedavno je bila del industrijske cone Impol ambulanta, kjer so se nekoč tudi rojevali otroci. Prvi rojen Impolčan je bil Marjan Potočnik, ki se je rodil v Impolu 6. decembra 1954. Njegova povezanost s podjetjem se je nadaljevala, saj se je takoj po opravljenem šolanju zaposlil v valjarni. Še danes obiskuje industrijsko cono Impol, in sicer kot zaposleni v podjetju Alumat.

### Vse gre, če se hoče

Damijan Leva, ki je zaposlen v proizvodnem procesu cevarna (Impol PCP), je ponosen očka štirih otrok: Adrijane (8 let), Davida (4 leta), Amadeje (3 leta) in osem-mesečnega Domna. Damijan je že sam zrasel v veliki družini, saj ima tri sestre. Ker ima lepe spomine na otroštvo, si je tudi sam želel več otrok. Z ženo se dobro razumeta in si med sabo razdelita družinske obveznosti, prav tako pa so tudi otroci zelo pridni in navajeni tega, da družini pomagajo. Čeprav je preživljanje šestčlanske družine kar precejšen finančni zalogaj, jim uspeva brez večjih težav. "Navajeni smo skromnega življenja, otroci vedo, da ne morejo dobiti vedno vsega, kar si želijo, pa čeprav se z ženo trudiva, da jim omogočiva čim več". Letos se bodo odpravili na počitnice v Portorož, prav tako pa si popestrijo dneve z družinskimi izleti in obiski kino predstav.



Vesela šestčlanska družina

| Nina Juhart Potočnik



primerjamo

# Povprečni Impolčan živi bolje od povprečnega Slovenca

Porast brezposelnosti, upad plač in podražitev dobrin znižujejo standard življenja v Sloveniji, vendar zaposleni Impola tega na svojih plačah ne občutijo

V današnjem času nas je, najbrž predvsem zaradi gospodarske krize, vse več pozornih na to, v kateri trgovini lahko izdelke kupujemo ceneje, prisiljeni smo, da si ogledamo, kateri izdelki so v akciji in se takrat odpravimo v trgovino. Ljudje ob napovedanih nizkih cenah izdelkov stojijo pred trgovino pred odpiralnim časom, da bi lahko dobili izdelek, ki ga želijo, po ugodni ceni. Najbrž imate v mislih sliko, ko ljudje ob odprtju trgovine tečejo do izdelka, ki ga želijo, včasih si ga celo pulijo iz rok. Se spomnite boba leta 2012, ko je čistilka Jelka Bobonja povedala: »Na kraj pameti mi ne pade, da bi pogledala, kaj na izdelku piše; je zdravo, ni zdravo, koliko konzervansov ima, je slovensko ali ni. Zame je pomembna samo cena. Kupujem tisto, kar je v akciji, in temu prilagam svoj jedilnik.« Ob visoki stopnji brezposelnosti je takšen način kupovanja edini mogoč za veliko število družin.

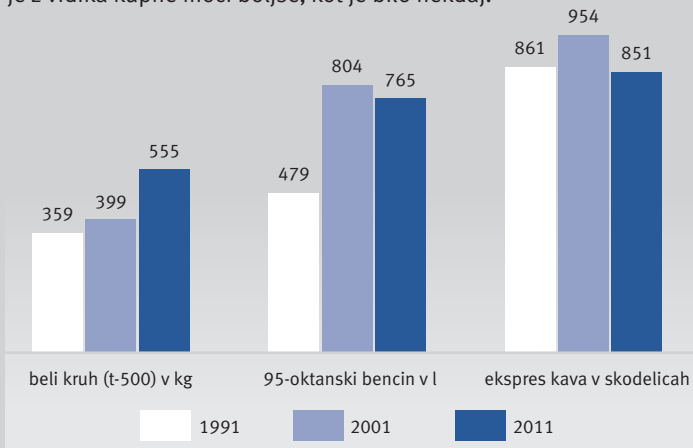
## Povprečen Impolčan si lahko s plačo kupi kar 1132 hamburgerjev, povprečni Slovenec pa le 992

Kupna moč je količina blaga in storitev, ki jih je mogoče kupiti z dano količino denarja. Ljudje pojem dobro razumemo, ko ga postavimo v potrošniški kontekst, in ker vemo, da si glede na svoj osebni dohodek lahko kupimo določene količine blaga ali storitev. Kupna moč posameznika je torej odvisna od višine plače in gibanja cen. Na kupno moč posameznika vplivajo predvsem njegovi dohodki. Po podatkih statističnega urada je namreč odstopanje od povprečja cen med mesti zelo majhno. Tako so na primer v Mariboru cene 0,85 % nižje od povprečja, v Ljubljani pa 1,45 % višje od povprečja. Drugače pa je s povprečnimi plačami. Glede na zelo različne višine povprečne plače lahko vidimo, da je kupna moč različna od kraja do kraja. Če vzamemo primer hamburgerja v znani restavraciji hitre prehrane, ki je v vseh restavracijah po Sloveniji enaka, 1 evro, ugotovimo, da si lahko povprečen Slovenec privošči 992 hamburgerjev, povprečen Bistričan 932, medtem ko si lahko povprečen Majšperčan privošči le 778 hamburgerjev. Povprečen Impolčan pa si lahko kupi kar 1.132 hamburgerjev.

| Rebeka Tramšek

## Pred dvajsetimi leti smo bili bolj revni

Pogosto imamo občutek, da smo si lahko v preteklosti, pred desetimi ali dvajsetimi leti, s svojo plačo privoščili več dobrin, kot si jih lahko danes. Skratka, da smo živeli »boljše«. Ko pa pogledamo podatke o povprečnih cenah in povprečnih plačah skozi čas, kaj kmalu ugotovimo, da ni čisto tako. Zakaj? Pred dobrimi dvajsetimi leti, natančneje leta 1991, smo si s povprečno neto plačo lahko v povprečju privoščili bistveno manj dobrin, kot si jih lahko privoščimo danes. Leta 1991 smo si na primer s povprečno neto plačo lahko kupili 359 kg belega kruha, deset let pozneje, leta 2001, pa 399 kg ali 40 kg več kot leta 1991, leta 2011 pa 555 kg belega kruha ali 156 kg več kot leta 2001 in 196 kg več kot leta 1991. Življenje povprečnega Slovenca, še bolj pa povprečnega Impolčana, je z vidika kupne moči boljše, kot je bilo nekdaj.



Graf: Količine dobrin, ki smo si jih lahko povprečno privoščili s povprečno neto plačo v letih 1991, 2001 in 2011



## vaše mnenje



### Zlatko Mesarič, Impol FT

Standard življenja se na splošno vse bolj poslabšuje, kriza je povsod prisotna. To se še posebej vidi v mestu, saj ljudje manj hodijo v lokale, manj zapravljajo v trgovinah in iščejo cenejše izdelke. Sam sem s podeželja, kjer se nam sprememba v standardu ne pozna preveč. Kar nekaj hrane si pridelamo sami na vrtu in tako zmanjšamo vsakodnevne stroške. So pa položnice vedno višje, plača pa se ne zvišuje tako, kot se zvišujejo stroški.

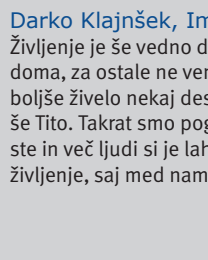
### Zoran Perič, Impol FT

V družini čutimo padec standarda življenja, predvsem zaradi tega, ker so partnerki, ki dela v okoliškem podjetju, leta 2009 v času krize zmanjšali plačo in je do danes niso povečali. Kljub temu pa lahko normalno živimo, saj smo navajeni gledati na stroške. Precej nam pripomore kmetija mojih staršev, kjer proizvedemo veliko izdelkov in si tako pripravimo ozimnico.



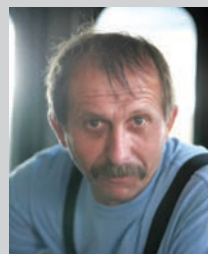
### Sandi Sever, Impol FT

Meni se kriza ne pozna, saj živim enako, kot sem prej. Dobri hrani se ne nameravam odrekati, prav tako tudi žejen ne bom ostal. Smo pa racionalizirali stroške življenja, ki praktično ne prizadenejo nikogar, in sicer smo menjali način kurjave. S plačo v Impolu sem zadovoljen, saj je redna in se lahko zanesem, da me bo 1. in 18. v mesecu čakal denar na računu.



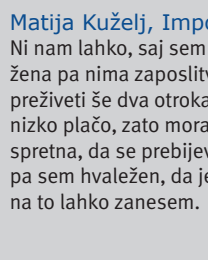
### Darko Klajnšek, Impol PCP

Življenje je še vedno dobro, vsaj pri nas doma, za ostale ne vem. Vsekakor pa se je boljše živelo nekaj desetletij nazaj, ko je bil še Tito. Takrat smo pogosteje hodili na dopuste in več ljudi si je lahko privoščilo dostojno življenje, saj med nami ni bilo takšnih razlik.



### Vladimir Ačko, Impol FT

Težje je, saj moramo vse bolj gledati na denar. Srečen sem, ker sva oba z ženo zaposlena, tako da lahko računava na redni prihodek, pa čeprav ni posebno visok. Ker delam v eni izmeni, ne zaslužim dovolj, da bi si lahko ustvarjal prihranke. Nekoč je bilo bolje, ampak tudi zdaj nam nič ne manjka.



### Matija Kuželj, Impol PCP

Ni nam lahko, saj sem zaposlen samo jaz, žena pa nima zaposlitve, prav tako morava preživeti še dva otroka. V Impolu imam precej nizko plačo, zato morava z ženo biti zelo spretna, da se prebijeva skozi mesec. Sicer pa sem hvaležen, da je plača redna in da se na to lahko zanesem.



Povprečna mesečna neto plača (v evrih):

	2004	2008	2013
Slovenija	692,98	899,40	992,97
Slovenska Bistrica	655,04	846,50	932,01
Oplotnica	662,15	769,02	774,15
Poljčane	/	714,01	771,16
Makole	/	641,65	803,91
Majšperk	450,37	649,67	778,18
Impol	719,74	988,85	1.132,00

Povprečna mesečna bruto plača (v evrih):

	2004	2008	2013
Slovenija	1.103,33	1.391,14	1.516,38
Slovenska Bistrica	1.016,42	1.276,57	1.409,81
Oplotnica	1.023,77	1.129,81	1.120,20
Poljčane	/	1.051,48	1.127,46
Makole	/	941,35	1.172,54
Majšperk	653,81	950,19	1.129,24
Impol	1.127,40	1.493,64	1.718,40

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

## Kakovost življenja v številkah

Kakovost življenja niso le posameznikove finančne zmožnosti, torej ni le to, koliko zaslužimo in kaj si z zasluženim lahko kupimo, ampak je povezana tudi z občutkom zadovoljstva z lastnim življenjem. Visok življenjski standard ne pomeni nujno tudi visoke ravni kakovosti življenja. Kakovost življenja se tako meri z različnimi kazalniki. Za popertritev smo izbrali nekaj zanimivih dejstev o kakovosti življenja v Sloveniji.

Poraba hrane povprečnega Slovenca v enem letu:

- 63,1 litra mleka,
- 6,8 kg sira,
- 4,0 litra sladoleada,
- 101,6 jajc,
- 38,6 kg kruha in peciva,
- 6,7 kg testenin,
- 2,4 kg riža,
- 18,2 kg jabolk,
- 30,4 kg krompirja,
- 10,7 kg zelene solate,
- 10,1 kg perutnine,
- 8,4 kg govejega mesa in
- 9,3 kg svinjskega mesa.

271

kilogramov odpadkov odvrže povprečni Bistričan na leto, kar je za 81 kilogramov manj, kot ustvari odpadkov povprečni Slovenec.

55

% prebivalstva bi lahko poravnalo nepričakovane izdatke.

69

% prebivalcev Slovenije si lahko privoščijo enotedenske počitnice zunaj doma.

14

% povprečnih prihodkov znašajo povprečni stanovanjski stroški povprečnega Slovenca.

8

let znaša povprečna starost osebnega avtomobila povprečnega Slovenca.

83

% prebivalcev Slovenije ima najmanj srednješolsko izobrazbo.

92

% odraslih Slovencev govori najmanj en tuji jezik, pri čemer sta najpogostejša tuja jezika nemščina in angleščina.

40

% prebivalcev Slovenije na leto obiše vsaj eno kulturno prireditev ali znamenitost.

404

stanovanja na 1000 prebivalcev se nahajajo v občini Slovenska Bistrica.

92

% prebivalcev Slovenije si lahko vsaj vsak drugi dan privoščijo mesni ali enakovredni vegetarijanski obrok.

54

% prebivalcev Občine Slovenska Bistrica ima svoj avtomobil.

85

% Slovencev je zadovoljnih s svojim življenjem,

21

% pa celo zelo zadovoljnih.

63

% stanovanj v občini Slovenska Bistrica ima tri sobe ali več; povprečna kvadratura pa znaša 82 m<sup>2</sup>.

## Aluminij je eko

Uporaba aluminija ima veliko pozitivnih učinkov z vidika varovanja okolja: lahko ga v celoti recikliramo in je eden izmed naravnih virov, ki ga Zemlji ne primanjkuje

**V** zadnjih tridesetih letih postajajo vse glasnejša opozorila o nevarnostih, ki nam pretijo zaradi klimatskih sprememb, katere naj bi v največji meri izvirale iz aktivnosti človeštva. Desetletje 2000–2010 je bilo najbolj vroče desetletje, odkar se redno spremljajo temperature na Zemlji, glede na rekordne temperature v zadnjih letih pa ga bo naslednje desetletje najverjetneje prehitelo. Zaradi klimatskih sprememb prihaja tudi do drugih negativnih vplivov: povečanje suš, močni vetrovi, taljenje ledenikov, povečanje nivoja morske gladine, poplave in podobno.

**Odgovornost do narave imamo vsi**  
Negativne vplive na podnebje povzročamo vsi, predvsem obremenjujemo zemljo s povečano porabo energentov, z visokimi izpusti plinov v ozračje in obsežnim odlaganjem odpadkov. Kako se problema lotiti? Organizacije, kot je Greenpeace, si prizadevajo preprečevati onesnaževanje in zaščititi naravo, vendar to ni dovolj. Dokler ne bomo spremenili miselnosti in se začeli vesti odgovorno do narave na vseh nivojih našega delovanja, se bodo naravne katastrofe samo povečevale. Eden od načinov ekološko ozaveščenega vedenja je tudi uporaba materialov, ki so zaradi svojih lastnosti okolju prijazni.

**Aluminij okolju prijazna kovina**  
Aluminij je zaradi možnosti popolnega recikliranja ena izmed najbolj okolju prijaznih kovin. Z recikliranjem aluminija prihranimo 95 odstotkov energije v

primerjavi s pridobivanjem primarnega aluminija, prav tako ga je možno neskončno reciklirati. Z recikliranjem ene aluminijeve pločevinke privarčujemo toliko energije, kot je porabimo pri treh urah gledanja televizije ali štirih urah gorenja 100-vatne žarnice. Recikliranje prinaša tako okoljske kot tudi finančne koristi, zato se delež recikliranega aluminija vztrajno povečuje. Uporaba aluminija pri izdelavi transportnih vozil pripomore k zmanjševanju

porabe goriva, saj je aluminij veliko lažji od drugih kovin. Okoljska ozaveščenost v aluminijevi industriji seže tudi v področja, ki niso toliko finančno rentabilna. Proizvajalci aluminija namreč pri pridobivanju glinice v veliki meri zavarujejo okolje. Kar 97 odstotkov rudnikov aluminija v deževnih gozdovih ima tudi načrte za varovanje gozdne flore.

| Nina Juhart Potočnik

### Zanimiva dejstva:

- Dve tretjini proizvedenega aluminija je še vedno v uporabi.
- Leta 2009 je bilo recikliranega 50,9 odstotka odpadnega aluminija.
- Prazna aluminijeva pločevinka je vredna približno en cent.
- Industrija potrebuje približno 60 dni, da reciklirano pločevinko ponovno vrne na prodajne police.
- Vsako minuto se reciklira 113.204 aluminijevih pločevink.

# Manj pogosto na bolniško

Projekt skupine Impol za zmanjšanje bolniškega staleža že kaže prve učinke: bolniška odsotnost se je v letu 2012 zmanjšala za 0,5 odstotne točke oziroma za sedem odstotkov

**O**b doslednem spremljanju bolniške odsotnosti, promoviranju zdravega načina življenja in usposabljanju za varno delo so pomemben del projekta zmanjševanja bolniških odsotnosti individualni razgovori z zaposlenimi, ki so v obdobju enega leta štirikrat ali več nastopili bolniški stalež in bili vsakič odsotni manj kot 30 dni. V letu 2013 je bilo izvedenih 20 pogovorov, nekaj pogovorov pa se je zaradi dopustov in bolniške odsotnosti prestavilo na september.

“S pomočjo opravljenih razgovorov smo ugotovili, da nekateri zaposleni slabo skrbijo za svoje zdravje. Prav tako jih velik delež ne pozna alternativnih možnosti zdravljenja in lajšanja bolečin, kot so akupunktura, homeopatija, meditacija ipd. Zato bomo v prihodnje povečali informiranje zaposlenih o alternativnih metodah zdravljenja in organizirali delavnice na temo zdravega življenja”, je pojasnila vodja projekta Željka Kutija.

| Nina Juhart Potočnik

## Namen pogovorov

Namen pogovorov z zaposlenimi, ki so jih izvajali odgovorni vodja, Žarka Fišinger, pravna svetovalka iz družbe Kadrin, in Željka Kutija, vodja sistema varnosti in zdravja pri delu, je bilo ugotavljanje vzrokov za povečano bolniško odsotnost. S pomočjo pridobljenih informacij so izvajalci obravnavali možnosti izboljšanja delovnega okolja, da bi tako lahko preprečili bolniško odsotnost, ki nastane zaradi neustreznih delovnih razmer. Po vsakem pogovoru je bil narejen zapis, ki ga je prejel zaposleni, prav tako je bil zapis vložen v osebno mapo zaposlenega.

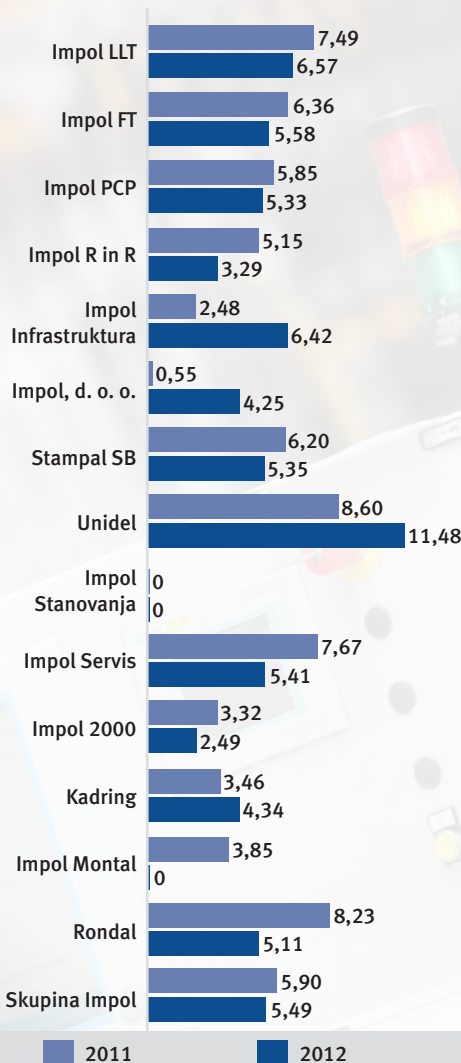
## Ukrepi za izboljšanje delovnih pogojev

S pomočjo pridobljenih informacij so izvajalci pogovorov v sodelovanju z vodji sprejeli pet ukrepov za izboljšanje delovnih pogojev:

1. Zaposleni v Impolu PCP je zaradi zdravstvenih težav prejel posebne zaščitne čevlje z vibracijskim podplatom.
2. Vzdrževalci iz Impola PCP so z namenom izboljšanja delovnih pogojev prejeli hidravlično dvigalo, hidravlični voziček in tračno žago.
3. Izvedeno bo popravilo toplotne zavese pri dvižnih vratih na pakirni liniji v proizvodnem procesu profili.
4. Začelo se je zbiranje predlogov za sanacijo prepiha v proizvodnem procesu cevarna na pakirni liniji.
5. Za potrebe proizvodnega procesa se bo nabavil nov viličar, ki bo nadomestil dotrajanega.

## Glavni razlogi za bolniško odsotnost

Analiza bolniških odsotnosti kaže, da so glavni razlogi zanje boleznimi mišično-kostnega sistema in vezivnega tkiva, pri čemer prednjačijo težave s hrbtenico. Pogosta razloga sta tudi poškodbe in zastrupitve izven delovnega časa. Šele na tretjem mestu so razlog za bolniško odsotnost poškodbe pri delu.



Graf: Odstotek bolniške odsotnosti po družbah v letih 2011 in 2012

Pri zmanjševanju bolniškega staleža so bile najuspešnejše družbe Rondal, Impol Servis, Impol R in R in Impol LLT. Največje težave s preveliko odsotnostjo z dela imajo še vedno v družbi Unidel, kar je tudi razumljivo, saj družba zaposluje več kot 50 odstotkov invalidov.



## Brez nezgode zdržali 47 dni

Čeprav nismo dosegli zadanega cilja – 50 dni brez nezgode – se je odvil nagradni žreb. Navsezadnje je 47 dni brez nezgode rekord skupine Impol

### ▶ Doseganje cilja preprečila lažja nezgoda

Bili smo na zelo dobri poti, vendar se je tri dni pred iztekom petdesetdnevnega roka zaposlenemu na pakirni liniji v proizvodnem procesu cevarna pripetila nezgoda. K sreči je šlo za lažjo nezgodo, saj se je zaposleni s komolcem udaril v aluminijevo palico in zaradi tega utrpel bolečine.

### Nagrada Srečku Skaletu

V sklopu programa poklicnega zdravja in varnosti z naslovom Promocija zdravja je potekala tudi nagradna akcija. Tako je uprava skupine Impol v sodelovanju z Edvardom Slačkom poklonila nagrado, ki je zajemala plačan dopust v Impolovih počitniških kapacitetah (Rab, Mali Lošinj ali Banovci). Žreb je potekal 12. julija v navzočnosti Bojana Grila, Mladena Tramška, Brigite Juhart in Željke Kutija. Nagrado pa je prejel vzdrževalec iz Impola FT Srečko Skale, ki si bo lahko sam izbral kraj letovanja.

### Strožji kriteriji

V bodoče se bo projekt – doseči 50 dni brez nezgode – nadaljeval, vendar pod strožjimi pogoji. Nagrada bo zaposlenim podeljena samo v primeru, da bomo dosegli zastavljen cilj.

| Željka Kutija

Za vse, kar je vredno imeti, mora človek plačati ceno, cena pa so vselej delo, potrpežljivost, ljubezen in požrtvovalnost.

John Burroughs

## upokojila sta se

### Več časa za vinograd in prijatelje



#### Maksimiljan Pirš

Maksimiljan Pirš se je z 20. avgustom 2013 upokojil z 41 leti in 2 mesecema delovne dobe. Ko se je leta 1973 izučil, je šel v vojsko, nato pa vse od leta 1975 delal kot vzdrževalec, najprej v livarni, zadnja leta pa v litem traku. V tem času je doživel ogromno sprememb tehnologije, zato se je ves čas sproti izobraževal o novostih. Z veseljem se bo spominjal svojih sodelavcev, s katerimi so si

organizirali veliko piknikov in se udeležili številnih sindikalnih izletov. Sporoča jim »naj ostanejo takšni, kot so bili do zdaj.« Zdaj, ko je upokojen, bo imel še več časa za druženje s svojima dvema vnučkama, starima 2 leti in pol in 1 leto. Še vedno bo z veseljem obdeloval svoj vinograd in okolico hiše, se družil s svojimi sorodniki in prijatelji ter prepeval v KUD Lojze Avžner, kjer je aktiven že vse od leta 1977. | NJP

## Are you ready?

### Septembra pričetek tečajev tujih jezikov

Tudi letos bodo tečaji tujih jezikov potekali pod strokovnim vodstvom usposobljenih predavateljic: Tine Habith za nemški jezik in Karle Poslek za angleški jezik. Uvodni sestanki bodo potekali v prvi polovici septembra v Izobraževalnem centru Kadring. Vse zainteresirane vabimo, da se nam pridružite. Prijavnice z informacijami najdete na oglašnih deskah ali v tajništvi vaših družb. Več informacij lahko dobite tudi na 02/ 80 55 205 ali na [ursa.zidansek@kadring.si](mailto:ursa.zidansek@kadring.si).



## Zaposleni prejmejo nove majice

▶ V prvi polovici avgusta nas je pestil pravi vročinski val, ki je največ težav povzročal zaposlenim v proizvodnih procesih, kjer je praktično nemogoče ohladiti proizvodne hale. Zato se je vodstvo skupine Impol odločilo, da bo zaposlenim nekoliko olajšalo delo v poletnih mesecih in vsem zaposlenim nudilo dodatno opremo za delo.

Tako so vsi zaposleni, ki opravljajo delo v proizvodnih procesih, prejeli dve bombažni majici s kratkimi rokavi. Slednje bo postalo del osebne varovalne opreme, ki jo zaposleni prejmejo za opravljanje dela. Izjema so zaposleni iz družbe Impol LLT, kjer je nošenje kratkih rokavov zaradi nevarnosti v procesu prepovedano, zato jim kot del varovalne opreme pripada polo majica z dolgimi rokavi.

| Željka Kutija

## Po štiridesetih letih dela na zaslužen počitek



#### Slavko Slak

Konec avgusta se je upokojil Slavko Slak, ki je v Impolu delal kar 40 let in en mesec. "Najprej sem se zaposlil v Montalu, po štirih letih in pol pa so me prestavili v cevarno. Tam sem opravljal pomožna dela na strojih vse do upokojitve," je povedal Slavko Slak, ki zdaj uživa na domačiji v Visolah, kjer

živi skupaj z mamo. Čas si bo krajšal s skrbjo za hišo, prav tako pa mu dneve popestrita dva psička in skrb za domače kokoši. Še vedno se rad spomni na sodelavce v cevarni, s katerimi se je dobro razumel. "Malo pogrešam službo, vendar pa sem srečen, da sem po štiridesetih letih dela končno brez večjih obveznosti," je še dodal Slavko. | RT

zlati gasilci



Priloge na začetek tekmovanja

## Impolovi gasilci osvojili zlato

Na gasilski olimpijadi v Mulhausu v Franciji so Impolovi gasilci premagali vso konkurenco v kategoriji poklicnih gasilcev B starostne skupine

**G**asilske olimpijade organizira Mednarodna organizacija CTIF, in sicer potekajo vsaka štiri leta. Letošnja olimpijada je bila že 15. po vrsti in najuspešnejša za Impolove gasilce, saj so prvič v zgodovini osvojili prvo mesto.

### Naporna predtekmovanja

Uvrstitev na olimpijado ni samoumevna, saj se morajo pred tem gasilci dokazati na številnih predtekmovanjih. Najprej so zmagali na občinskem, nato na regijskem in še na državnem tekmovanju. Kljub temu, da so bili na vseh treh nivojih nepremagljivi, jih je še vedno čakalo izbirno tekmovanje, kjer so ob zelo ostri konkurenci ponovno dokazali svojo premoč. "Najbližje nam je bila ekipa Krke iz Novega mesta, v kateri je bilo precej izredno dobrih tekmovalcev, zato do zadnjega ni bilo jasno, ali se nam bo uspelo uvrstiti na olimpijado," je pojasnil vodja gasilcev Jože Brglez.

### Trdo delo in veliko treninga

Rezultat ni prišel sam po sebi. Na tekmovanje so se pripravljali že od lanske jeseni naprej. Treningi so potekali vsak teden, od aprila dalje pa tudi trikrat tedensko.

### Ali ste vedeli?

Na letošnji olimpijadi v Franciji so bili slovenski gasilci skoraj nepremagljivi, saj so v šestih tekmovalnih razredih osvojili kar štiri prva mesta.

Trenirali so obe disciplini: vajo z motorno brizgalno in štafetni tek. Pri organizaciji treningov so se soočali tudi s prostorskimi težavami, saj je za izvajanje vaj potrebnega precej prostora. Del treningov so po dogovoru opravili v hali valjarne, prav tako so si uredili zasilno vadbišče v bližini Stampala SB. Ko se je vreme izboljšalo, so treninge prestavili na bistriški stadion, kjer so v glavnem trenirali štafeto. "Zagotavljanje ustreznega prostora ni bilo lahko, saj nam skoraj nihče ni želel odstopiti prostora brezplačno, sami pa nismo imeli proračuna, da bi lahko financirali najem. Tako smo morali improvizirati, kar je pomenilo, da nismo imeli optimalnih pogojev. Zaradi izvajanja vaj na betonu je prišlo tudi do poškodb,

vendar smo jih k sreči uspeli pravočasno pozdraviti," je povedal Jože Brglez.

### Na olimpijadi nepremagljivi

S trdim delom so si tako prislužili vstopnico za olimpijado, ki je potekala od 14. do 21. julija. Kljub naporni poti in ne najboljšim pogojem bivanja so uspeli zbrati dovolj moči in energije ter opraviti obe vaji brez napak z najboljšim časom v svoji kategoriji. Prav tako so se dobro odrezali pri izbiri ekipe in zato dosegli precejšnje število dodatnih točk za starost članov v ekipi. Tako jim je pripadala prepričljiva zmaga, ki so se je vsi razveselili.

| Nina Juhart Potočnik



Zmagovalna ekipa: spodaj, z leve proti desni: Zlatko Martini, Franc Stopar, Anton Rihtar, Boštjan Plajh in Andrej Brglez in zgoraj, z leve proti desni: Jože Brglez, Vojteh Degiampietro, Peter Leskovar, Zdravko Juhart in Frančišek Timovšek

Impolovi gasilci pred stadionom v Franciji



Slovensko odpravo gasilcev je pospremila tudi številna množica navijačev



### Zahvala

Impolova gasilska enota se iskreno zahvaljuje vsem sponzorjem, ki so jim s svojimi prispevki omogočili, da so se udeležili tekmovanja.



Tekmovanje v disciplini gašenja z motorno brizgalna



V Francijo so potovali z avtobusi, vzdušje pa je bilo zelo pozitivno

### opis disciplin

## Gasilci na olimpijadi tekmujejo v dveh disciplinah

Vaja gašenja z motorno brizgalno: Gasilci uprizorijo "suho" gašenje z dvema napadoma. V disciplini tekmujejo ekipe z devetimi člani, pri čemer ima vsak svojo funkcijo: dva napadalca, dva vodnarja, dva cevarja, strojnik, sel in desetar. Pri vaji je zelo pomembno, da se celoten postopek pravilno izvede in da so gasilci pri izvajanju vaje zelo hitri.

Štafeta: Vsak član ekipe z osmimi tekmovalci mora preteči 50 metrov, pri tem pa imajo trije tekmovalci ovire, in sicer gred, visoko oviro višine 1,5 metra in rov dolžine osem metrov in premera 70 centimetrov.

Pestro dogajanje na stadionu, polnem navijačev



## Študentsko delo – izkušnje in zaslužek

Prošenj tudi letos več, kot je prostih mest

**M**nogi dijaki in študentje bodo tudi letošnje počitnice preživeli delovno. Študentsko delo še vedno ostaja priljubljena oblika preživljanja počitnic, saj dijakom in študentom prinese v njihove denarnice kakšen evro več, še bolj kot to pa so pomembne izkušnje in stik s tgom dela, ki ga dijaki in študentje na ta način dobijo. Impol vsako leto v poletnih mesecih (julij, avgust in september) ponudi precej mest za študentsko delo. Kljub temu pa vsako leto ostane kar nekaj dijakov in študentov, ki si želijo delati v Impolu, pred vrati naše tovarne, saj je prošenj iz leta v leto več. Letos smo jih tako prejeli več kot 400. Primerjava zadnjih štiri let kaže, da je bilo največ dijakov in študentov na počitniškem delu leta 2011 in 2012, letos pa jih je nekoliko manj. Manj jih je bilo predvsem v mesecu juliju, medtem ko ostaja njihovo število v avgustu in septembru skoraj enako kot lani. Urne postavke za počitniško delo v Impolu ostajajo enake, kot so bile pretekla leta. Dijaki in študentje prejmejo za uro administrativnega dela 3,5 evra, delo v proizvodnji pa je plačano od 4 do 5 evrov, odvisno od števila izmen, v katerih dijak ali študent dela.

### Napovedana reforma študentskega dela

O problematiki študentskega dela je v zadnjih letih veliko govora. Študentsko delo je zelo poceni oblika dela, študenti in dijaki pa pogosto opravljajo delo v enakem obsegu in zahtevnosti kot zaposleni v delovnem razmerju. Študenti podaljšujejo status študenta z namenom, da bodo imeli »zaposlitev« in dohodek, saj je delo prek napotnice študentskega servisa veliko lažje najti. Julija sta Študentska organizacija Slovenije (ŠOS) in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sestavila delovno skupino,

ki naj bi konkreten predlog novega zakona o študentskem delu pripravila do konca leta 2013. Reorganizacija študentskega dela naj bi čim več mladim pomagala do delovnega razmerja. Ministrstvo je predstavilo osnutek reforme, v kateri se predvidevajo naslednje spremembe:

- delodajalec in študent/dijak bi se za delo lahko dogovorila tudi brez posrednika (in seveda njegove provizije),
- študenti in dijaki bi bili sorazmerno vključeni v socialna zavarovanja, saj bi uvedli plačilo prispevkov,
- če bi študent opravljal delo, povezano s svojim študijem, bi se beležile delovne izkušnje, ki bi pod določenimi pogoji lahko veljale tudi kot pripravništvo in v tem primeru delodajalcu ne bi bilo treba plačati socialnih prispevkov.

Pravica do študentskega dela bi bila po novem omejena do starosti 26 let, pri delodajalcih pa bi bil omejen tudi obseg tovrstnega dela, in sicer glede na to, koliko ima redno zaposlenih delavcev. Tako bi delodajalec, ki ima zaposlenih od enega do deset delavcev, lahko opravil največ 240 ur začasnega in občasnega dela, delodajalec, ki jih zaposluje več kot sto, pa bi lahko opravil največ 1.920 ur takšnega dela v koledarskem mesecu. Med omejitvami je kot možnost predvideno tudi to, da študentskega dela ne bi mogli opravljati študenti prvega letnika in ob podaljševanju absolventskega statusa, s čimer želi vlada preprečiti zlorabe.

| Nadja Bezenšek

leto	2010	2011	2012	2013
število dijakov in študentov na počitniškem delu v Impolu	200	250	260	230

Tabela: Število dijakov in študentov na počitniškem delu v Impolu v zadnjih štirih letih

### Matej Goričan

V Impolu sem že opravljal šolsko prakso, saj sem po poklicu strojni tehnik. Letos si želim opraviti izpit za avtomobil, zato sem se odločil, da bom avgusta v Impolu opravljal počitniško delo in si tako prislužil denar, ki ga potrebujem. Pri delu uživam, saj je zanimivo in ni preveč fizično naporno. Prav tako sem zadovoljen s plačilom, saj dobim kar 4,5 evra na uro, ker opravljam delo v dveh izmenah. Želim si tudi, da bi se lahko kasneje zaposlil v Impolu, zato sem tudi zaprosil za štipendijo za študij strojništva.



### Marko Capl

S študentskim delom v Impolu sem dobro seznanjen, saj ga opravljam vsako poletje že več let zapored. Letos bom delal ves avgust in mogoče še september. Na tak način si malo izboljšam stanje v svoji denarnici in si lahko privoščim kaj več. Za delo v Impolu sem se

odločil, ker tukaj delajo tudi moji starši, tako sem lažje pridobil priložnost. Plačilo je solidno, prepričan sem, da bi za enako delo v okolici težko dobil boljše plačilo.

### Karin Perič

Že lani sem opravljala študentsko delo v Impolu in bilo mi je zelo všeč, saj so zaposleni prijazni, delo je zanimivo in ni tako težko. Prav tako sem zadovoljna z urno postavko, saj si na tak način prihranim kar nekaj denarja, ki ga lahko porabim za svoje potrebe. Svoje kariere sicer ne nameravam nadaljevati v tej smeri, saj se izobražujem za pomočnico vzgojiteljice predšolskih otrok. Vsekakor pa je tovrstna počitniška praksa zanimiva izkušnja.



# Uspešno pripravili panožni model kompetenc

V okviru Kompetenčnega centra že potekajo prva usposabljanja

Kompetenčni center trgovine na debelo, v okviru katerega sodelujejo podjetja Unidel, Upimol 2000, Impol Servis in Kadring, je pripravil temeljni dokument projekta – panožni model kompetenc z načrtom usposabljanj. Dokument je potrdil tudi Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije.

**M**odel kompetenc vsebuje opis znanj, veščin in sposobnosti za posamezni profil (skladiščnik, komercialist za nabavo, komercialist za prodajo, produktivni vodja in poslovodja), ki so nujne za uspešno opravljanje dela. Raziskave kažejo, da strateški in integrirani razvoj posameznikov in njihovih talentov vpliva na uspešnost poslovanja podjetij. Eden naj sodobnejših pristopov za takšno upravljanje s človeškimi viri je ravno razvoj na osnovi modela kompetenc. Model kompetenc za Kompetenčni center trgovine na debelo je pripravilo podjetje Kadring, v Javnem skladu RS za razvoj kadrov in štipendije, pa so ocenili, da gre za strokovno pripravljene dokumente.

## Na sejumu TechTextil

V okviru projekta smo prav tako izmerili manke kompetenc in določili glavna področja usposabljanj za člane

kompetenčnega centra. Med te sodijo poznavanje zakonodajnih novosti v panogi, poznavanje novosti na področju procesov ter novih izdelkov, prodajne veščine in pogajalske tehnike, znanja tujih jezikov (predvsem nemščine in angleščine) in računalniški tečajji (predvsem znanje Excela ter napredne rabe internih računalniških programov podjetij). S prvimi usposabljanji smo že pričeli. Dve zaposleni iz podjetja Unidel sta tako obiskali sejem TechTextil 2013 v Frankfurtu, kjer sta se seznanili s sodobnimi trendi na področju zaščitnih oblačil. Prav tako so sredstva že koristili v podjetju Upimol 2000, in sicer za udeležbo na XII. Posvetu zunanjetrgovinskih delavcev Slovenije. Na posvetu so med drugim pridobili znanja o novostih na področju carinjenja, ki jih bodo lahko s pridom uporabili v praksi.

| Urška Kukovič Rajšp



Sestane članov kompetenčnega centra, na katerem se je usklajevala tudi vsebina modela kompetenc, je bil pester in produktiven

Projekt se izvaja v okviru prve razvojne prioritete „Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti“ in prednostne usmeritve 1.2. „Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposljivost“ Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013.



Člani društva so si nabrali toliko kondicije, da so po pohodu videti prav spočiti



Niti slabo vreme na vrhu ni preganilo dobrega vzdušja med pohodniki



Brana je člane društva pričakala obdana s soncem

## Pohodniki osvajajo vrhove

Intenzivne priprave Društva za promocijo zdravja Impol za osvajanje Triglava

**L**etošnji končni pohodniški cilj društva je, da se člani povzpnejo na najvišji slovenski vrh. Ker je pohod na Triglav zahteven, so pred tem potrebne priprave, s pomočjo katerih bodo pohodniki osvojili potrebno kondicijo. V spomladanskih in poletnih mesecih je bilo tako organiziranih več pohodov, in sicer so se člani društva med drugim povzpeli na Boč, Donačko goro, Peco in Brano. Pred njimi je še najzahtevnejši pohod na Triglav, ki ga bodo predvidoma izvedli konec avgusta. | NJP

## glasujte



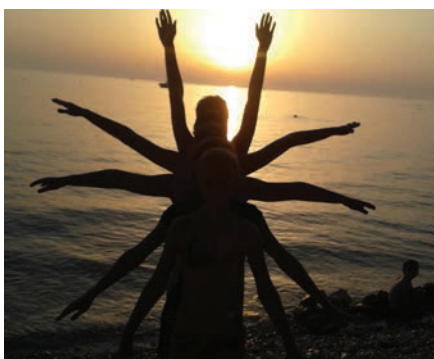
1 Naslov: Na obisku v Impol Sevalu  
Manuela Ahej



2 Naslov: Ogleđ Sevala  
Metka Pliberšek



3 Naslov: Sončni zahod  
Lucija Skledar



4 Naslov: Hobotnica  
Lucija Skledar



5 Naslov: Ravna gora  
Gvido Španring



6 Naslov: Uresničili smo veliko željo sodelavca  
Peter Lah



7 Naslov: Morsko dno  
Boštjan Furman - Boki



8 Naslov: Vodne vragolije  
Boštjan Furman - Boki



9 Naslov: Mala potapljača  
Boštjan Marčič



10 Naslov: Pozdrav iz morja  
Boštjan Marčič



11 Naslov: I love Amsterdam  
Nadja Bezenšek



12 Naslov: Uigrana ekipa  
Damijan Stramšak

Izmed vseh fotografij, ki so prispele na uredništvo Metalurga, smo izbrali 12 finalistov, za katere lahko glasujete tako, da pošljete številko izbrane fotografije na elektronski naslov [nina.juhart@kadrin.si](mailto:nina.juhart@kadrin.si). Nagrajene bodo tri najboljše fotografije. Prav tako bomo izmed vseh, ki boste glasovali, izžrebali dobitnika nagrade.

# Domača slivova marmelada

Ste že poskusili pravo domačo marmelado? Ponujamo vam preprost recept, po katerem si jo lahko sami hitro pripravite iz sladkih sliv, ki so dozorele na vašem vrtu.

**Sestavine:** 1 kg očiščenih sliv, 1 kg želirnega sladkorja, sok 1 limone, 0,3 dl ruma

Slive operemo, očistimo in jih dobro zmeljemo v mešalniku. Kašo damo v lonec, dodamo sladkor, limonin sok in rum ter počasi kuhamo tako dolgo, da se slive povsem razpustijo in dobimo enakomerno zmes (približno eno uro). Vsake toliko premešamo. Ko je marmelada kuhana, jo natočimo v kozarce in jih dobro zapremo. Marmelado hranimo v hladnem in temnem prostoru. Na enak način lahko pripravimo tudi jagodno, jabolčno, grozdno ali katerikoli drugo marmelado iz domačega sadja. | NB

Dober tek!

Slivova marmelada bo odlično teknila namazana na domače palačinke



IMPOL		TELESNA ODPRTINA PRI PTICIH	GLAS KONJSKIH KOPIT	OGRAJA OB HLEVU	GESLO KRIZANKE	SKAND. M. IME	LOJZE ROZMAN	ATLETSKO ORODJE MARTINE RATEJ	SL. GLED. IGRALEC (ZVONE)
KRAJ PRI PRAGERSKEM									
SLABIČNOST, KILAVOST									
RIBA SEVERNIM MORIJ, PAPAČINA				TRPLJE-NJE					
ZLOM FRAKTURA		DEL CELOTE ALI CEL PTIC	MAČJA DLAKA	NE BIK, NE KRAVA				HRVAŠKI SLIKAR (MARIJAN)	IMPOL
MEJNA REKA V IRANU				JAMA ZAKOŽE PERZIJSKI KRALJ					JELEN, KI SE GONI
BRUNO TRAVEN		SKUPINA GLASBENIK. LUKA V JEMNU							
GRŠKI LADJAR (ARISTOTEL)						AM.-NEM. FILMSKI REŽISER (ROBERT)	TUPOLJEV DREVESNI ZAJEDAVEC		
SMUČAR LIGETY		ATLETSKA PANOGA DEL MARIBORA							
SL. PUNK SKUPINA			REKA RABA V AVSTRIJI	TROPSKA OVIJALKA					
SL. OPERNI PEVEC (ERVIN)				ŠPORTNO OBLAČILO KAPLJA POTU					
SIMON RUTAR		SKRITI VOJAKI ZARDEVANJE						GLAVNO MESTO ZIMBABVEJA	AM. FILMSKI REŽISER (ROBERT)
BIVŠA SL. MISS (TADEJA)					KREPKA ŽIVAL RAZPOLOŽENJE				
IMPOL	ATEK, TATI	OSKRBA Z BLAGOM CEZARJEV MORILEC					ALUMINIJ KRAJ PRI SEVNICI		
ENA IN DRUGA			ANION ALI KATION	DIRKALNI AVTO PESNICA (MAJDA)					
KRAJ NAD DOLINO RIŽANE						RAČUNALN. POMNILNIK ELA PEROCI			
GRDOBA, POREDNEŽ					ČLOVEŠKI ORGAN BREZ ŽIVCEV				
GLAVNO MESTO GRČIJE					ZNESEK NA BANKOVČU				

## NAGRADNA KRIŽANKA

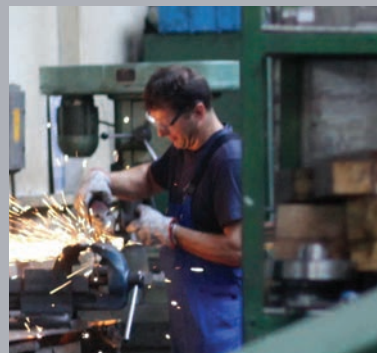
Geslo križanke pošljite v uredništvo Metalurga do 10. oktobra 2013. Nagrajenci bodo objavljeni v naslednji številki Metalurga.

1. nagrada: vikend paket v brunarici na Treh kraljih
2. nagrada: knjiga Adija Žunca: Pod haloškim soncem
3. nagrada: zavitek kuhinjske folije

## NAGRAJENCI KRIŽANKE

1. nagrada (vikend paket v brunarici na Treh kraljih):  
**Danica Vrečko, Impol 2000**
2. nagrada (knjiga Adija Žunca: Pod haloškim soncem):  
**Silvo Kunčič, Impol FT**
3. nagrada (zavitek kuhinjske folije):  
**Romana Črešnar, Simfin**

Nagrade lahko prevzamete v tajništvu Kadringa.



Urednica: Nina Juhart Potočnik.  
Priprava člankov: Nina Juhart Potočnik,  
Rebeka Tramšek, Nadja Bezenšek, Urška Kukovič Rajšp.  
Avtorji fotografij: Nino Verdnik in ostali. Fotografija na naslovnici: Serpentes.  
Vir fotografij: [www.sxc.hu](http://www.sxc.hu), [www.freegreatpicture.com](http://www.freegreatpicture.com) in osebni arhivi.  
Grafična zasnova in prelom: Kadrिंग.  
Lektoriranje: Nadja Bezenšek.  
Tisk: [www.grafis.si](http://www.grafis.si).  
Naklada: 1000 izvodov.  
Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica.  
Elektronska pošta: [nina.juhart@kadring.si](mailto:nina.juhart@kadring.si).  
Telefon: 02/80 55 205, telefaks: 02/80 55 202.

